

מעדני אשר

גיליון שב"ד
(שנה ז')
פרשת קרח תש"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

איך מותר בזמננו לברך על מצות פדיון הבן בשם ומלכות הרי כהנים של זמננו הם לא כהנים ודאים?

בפרשתן י"ח ט"ו כתוב אך פדה תפדה את בכור האדם.

הנה כתב במגן אברהם א"ח סי' ר"א דהא דאין מקפידין לכבד כהנים להקדימם לכל דבר שבקדושה, משום דאין אנו בקיאים ביחוסיו כהונה.

וכן בשו"ת שאלת יעב"ץ חלק א' סימן קנ"ה כתב וז"ל ראיתי להזכיר בענין מה שנוהגים הרבה כהנים להחזיר הפדיון שנכון הוא בעיני וטוב וישר לנהוג כן, אע"פ שכתבו ז"ל שלא יהא הכהן רגיל בכך הני מילי בכהנים מיוחסים זידהו. אבל בכהני חזקה בעלמא כי האידנא, אע"ג דלחומרא אזלינן בהו לכל מילי ופרקינן בכורים על ידיהו, משום דלא אפשר באחריני, מיהא להקל לא, דהיינו להוציא ממון האב מספק, נראה שאין כחן יפה להפקיע ממון בחזקתן הגרועה וכמעט שאני אומר דמדינא צריכין להחזיר, ולפחות כל כהן יחוש לעצמו לפרוש מספק גזל שמא אינו כהן, ומשום האי טעמא נראה דשפיר אית למעבד עובדא האידנא לפדות בעל מנת להחזיר לכתחלה.

אבל בערוך השולחן יורה דעה הלכות פדיון בכור סימן ש"ה סעיף נ"ה כתב ראיתי מי שכתב דבמה"ז כיון שאין לנו יחוסיו כהונה ראוי לכל כהן לחוש שמא אינו כהן ויחזיר המעות וכן הוא חייב בפדיון ויפריש לעצמו ולדעתו אסור לשמוע דברים כאלו להקטין עתה מעלת הכהונה ואתי לזלוזלו וחי' לומר כן ועיין בשדי חמד ח"ג עמוד קל"ה ע"ב שהביא חבילה של פוסקים שסוברים דגם בזמננו יש כהנים ודאים.

יש להקשות: לשיטות הפוסקים דכהנים של זמננו הם לא כהנים ודאים, איך מותר לברך על מצות פדיון הבן, הרי עובר על ברכה לבטלה, דשמא אינו כהן וליכא מצוה, כך מקשה בתפארת ישראל בקונטרס חומר בקודש ריש סדר קדשים אות כ"ז, וכן בשדה חמד חלק ג' ע"מ קל"ה ע"ב, וכן בשו"ת בית היוצר יור"ד סימן נ"ט.

איכא כמה תרוצים:

- כיון דקימ"ל מגן אברהם אור"ח סימן רט"ו ברכה לבטלה דרבנן א"ש, דכיון שהוא רק דרבנן אפשר לסמוך על החזקה שיש לכהנים, כך תירץ בשדה חמד ח"ג ע"מ קל"ה ע"ב, ועיין בספר מעדני אשר פרשת אמור תשס"ו שבזה ישבתי איך מותר לכהנים לברך נשיאת כפים בזמננו.
- לכן תיקנו שיברך בלשון "על פדיון הבן" דאז נראה שהוא מבדק להקב"ה שציוה מצות פדיון הבן ובע"ג שהוא נראה שאינו מקיים עתה המצוה, מ"מ זה אמת שהקב"ה ציוה כן ומימילא אינו ברכה לבטלה, כך תירץ בשו"ת בית היוצר יור"ד סימן נ"ט.

איך מברכים ברכה על מצות פדיון הבן הרי יש לחשוש לברכה לבטלה שמא יתחרט הכהן?

בפרשתן י"ח ט"ו כתוב אך פדה תפדה את בכור האדם.

יש להקשות: איך מותר לברך על מצות פדיון הבן, הא איכא למיחוש שמא יתחרט הכהן ולא ירצה לקבל את הכסף ויהא ברכה לבטלה, מאי שנא מהא דכתב בשו"ת הרשב"א חלק א' סימן י"ח דאין מברכין על צדקה דשמא לא ירצה העני לקבלו, א"כ מדוע בפדיון הבן מברכים, כך הקשה בשו"ת מאורות נתן סימן כ"ח, וכן בשו"ת רבי עזריאל הדלסימר אור"ח סימן תל"ב.

איכא כמה תרוצים:

- ע"פ שיטת הפרי חדש בתשובות מים חיים סימן ה' דמהני נתינה בעל כרחך בפדיון הבן, ולכן לא איכפת לן אם לא ירצה, לכן שפיר מברכים, כך תירץ בהגהות רבי יוסף הכהן על הדרת קודש עניני פדיון הבן סימן א'.
- ע"פ מה שכתבו הפוסקים שו"ת חתם סופר יור"ד סימן רצ"ב, וכן בשו"ת מהר"ם שיק יור"ד סימן ד"ש, וכן בשו"ת שאלת יעקב חלק א' סימן כ"ז, וכן בפתחי תשובה יור"ד סימן ש"ה ס"ק ד', שו"ת דברי יציב חלק יורה דעה סימן רג דהכהן נמי קעביד מצוה בפדיון הבן, לא מיסתבר שלא ירצה לקבל, לכן שפיר מברכים.
- מעדני אשר: נראה להביא ראיה דלכהן יש נמי מצוה דהרי בפרשתן י"ח ט"ו כתוב אך פדה תפדה את בכור האדם, והרי פסוק זה נאמרה לאהרן הכהן כמו שנאמר בראש הפרשה י"ח ח' וידבר ה' אל אהרן ואני הנה נתתי לך, וקשה איזה צווי יש לאהרן הכהן והרי מצות פדיון הבן לישראל נאמרה ולא לכהן, שהוא הזוכה בפדיון ואין המצוה עליו, עיין בהדרת קודש עניני פדיון הבן סימן ג' הקשה כן אלא ש"מ שלכהן יש נמי מצוה לקנות את הכסף כדי שיהא פדוי.
- ע"פ מה שכתב בשו"ת הרשב"א חלק א' סימן י"ח דבפדיון הבן שאינו מבדק על הנתינה אלא על ההפרשה ועל הפדיון שתלוין בו, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.
- ע"פ מה דאיתא ברא"ש קידושין פרק א' ס"ק מ"א בהדי דיהיב להו בידיה את החמשת סלעים מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון הבן, ונתקשו הט"ז והש"ך על לשון זה, ולפי הנ"ל נראה שמשום הברכה נתקן זאת, דמקודם אינו יכול לברך משום שאינו יודע אם ירצה הכהן לקבל כמו דאין מברכין מטעם זה בשום מתנות כהונה, אבל אחר שגילה הכהן שרוצה לקבל סלע הפדיון יכול לברך על זה, ועכ"ז בהיות שהכהן יכול לחזור כל כמה דלא נתן על כן מיד שיגלה דעתו יתן לו ובהדי דיהיב מברך, כך תירץ בשו"ת רבי עזריאל אדלסימר זצ"ל.

גליון זה נודב לרגל ג' תמוז יומא דהלולא רבה של הגה"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א

ע"י ידידינו האחים הנגידים הנכבדים

הרב ישראל אפרים מנשה זאיאנץ שליט"א ברזיל

הרב יוסף משה זאיאנץ שליט"א ברזיל

יהא רעוא שזכות בעל ההילולא קדישא תעמוד להם שירוו נחת מכל יוצאי הלציהם ויצליחו בכל מעשה ידיהם

איך מותר להאכיל מתנות כהונה לכלבים

הא צריך לאכול את המתנות כהונה דרך גדולה?

בפרשתן י"ח הנה נתתי לך את משמרת תרומותי לכל קדשי בני ישראל נתתים למשחה וגו'.

איתא בגמ' חולין קל"ב ע"מ ב' אמר רב חסדא מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי, ואין נאכלות אלא בחרדל, מאי טעמא אמר קרא למשחה לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים.

יש להקשות: מהא דקימ"ל יורה דעה הלכות מתנות כהונה סימן סא סעיף י"ג דמתנות כהונה יכול להאכילם לכלבים ולמכרם וליתנם לעכו"ם, וקשה איך מותר לעשות מאחר שצריך לאכול כדרך גדולה, א"כ איך מותר להאכילן לכלבים, וכי זו היא אכילה דרך גדולה, כן מקשה המהרש"ל בספרו ים של שלמה חולין פרק י', וכן האור החיים הקדוש בספרו פרי תואר, וכן בתפארת יעקב חולין קל"ב.

איכא כמה תרוצים:

א. דוקא היכא שאינם ראויים לאכילתן, כגון שהסריחו, או שבאו מבהמות כחושים, ורע בשר, יכול להאכילן לכלבים, או למכרן לגוים, כדרך נבילה וטריפה לישראל, כן תירץ המהרש"ל בספרו ים של שלמה חולין פרק י', מובא בש"ך יור"ד סימן ס"א ס"ק ה'.

ב. מאן דאמר דסבירא ליה דגם זרוע ולחיים וקיבה יש חיוב לאכול למשחה ולגדולה, יסבור שבאמת אסור להאכילן לכלבים, כן תירץ בספר תפארת יעקב חולין קל"ב.

ג. דווקא כשהכהן אוכלו צריך לאכול דרך גדולה, אבל אם נותנו לישראל אחר אין צריך לאכול דרך גדולה, לפי הנ"ל אתי שפיר, דכאן שנותנו לכלב אין צריך שיהא דרך גדולה, מעדני אשר.

מצינו בהרבה פעמים שהמלכים נותנים לבהמות וכלבים אוכל חשוב, א"כ הוא שפיר דרך גדולה, כן תירץ כ"ק האדמו"ר מגור בספר תורתך שעשועי.

ד. דווקא כשהכהן מרויח יותר כשנותן לכלב מותר לתת, אבל אם אינו מרויח אסור, כן כתב האור החיים הקדוש בספרו פרי תואר סימן ס"א, ועדיין צ"ע איזה היתר לבטל המשחה.

וכתב לחדש חידוש גדול: דיש עוד איסור לתת בשר כשר לבהמה, ע"פ מה דאיתא בגמ' פסחים מ"ט ע"ב עם הארץ אסור לאכול בשר, וכ"ש בהמה או כלב.

ובגלויני הש"ס פסחים מ"ט ע"ב **תמה עליו:** דאין להביא ראיה מעם הארץ שהוא מצווה על עסק התורה, לכן יש חסרון אם אינו לומד, משא"כ בהמה וכלב שאינו מצווה, וכעין שכתבו התוס' קדושין ל"ז ע"ב שנשים שלא נצטוו על בגדי כהונה אין בהם החסרון של מחוסרי בגדים א"כ ה"ה הכא.

ועוד תמה עליו: דלפי מה שכתב המהרש"א שם פסחים מ"ט ע"ב בטעם הדבר שעם הארץ אסור לאכול בשר, מפני שאינו יודע להבדיל בין איסור היתר וחיישינן שיבא לאכול בשר איסור, א"כ זה לא שייך לגבי בהמה.

ועוד ראיה: שהרי גם בן נח הותר לו לאכול בשר וכמפורש בהדיא בפסוק א"כ ה"ה בהמה.

מעדני אשר: נראה להביא ראיה שמי שאינו חייב בלימוד אין לו דין עם הארץ, מהא דקימ"ל חולין ק"ל ע"ב וכן בסנהדרין צ' ע"ב תרומה וכן כל מתנות כהונה אסור לתת לכהן עם הארץ, א"כ איך אמרינן בגמ' חולין קל"ב ע"א דמותר לתת מתנות כהונה לכהנת הא נשים פטורות ואסורות בלמוד התורה א"כ הוא עם הארץ, כן מקשה במהרש"ט אלגו בכורות פ"ד ס"ק מ"ד ד"ה והנה לעני'.

ותירץ בשו"ת שואל ומשיב מ"ד ח"ג סימן מ"א, כיון דא"צ ללמוד לא הויא כעם הארץ, א"כ הכא לגבי בהמה.

מדוע נצטוו אלעזר להרים את המחנות

ולא אהרן גופיה שהוא היה בר פלוגתא של קורח?

בפרשתן י"ז ב' אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את מחנות מבין השריפה וכו'.

יש להקשות: מדוע נאמר הציווי להרים את המחנות לאלעזר, ולא לאהרן עצמו, כן מקשה המאירי ברכות כ"ז ע"ב, וכן הפנים יפות בפרשתן, וכן האור החיים הקדוש בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. אף כשהכרח מביאם לחלוק ולהעביר הנכבד משרתו אין ראוי להם ליתנה לאותו שבשבילו אירע לו דבר זה אע"פ שהוא ראוי לכך מפני שבזו יש למועבר חלישות הדעת יתרה, והוא שאמרו בגמ' ברכות כ"ז ע"ב כשהעבירו את רבן גמליאל מהנשיאות מפני שזלזל ברבי יהושע ופריך בגמ' מאן נוקים, נוקמיה לר' יהושע, ומתוך הגמ' הוה ליה בעל דבר, וכן מצינו במחלוקת של קרח אמור אל אלעזר בן אהרן וירם את המחנות ולא רצה הקב"ה לומר כן לאהרן עצמו כדי ללמד דרך ארץ בכך אלא בוררים להם אחר גדול והגון בכל דבר וממנין, כן תירץ המאירי ברכות כ"ז עמוד ב'.

יש לתמוה על תרוץ זה: מה דמיון יש בין רבן גמליאל שנותר בחיים והיה נגרם לו צער נורא בראותו ששמנים תחתיו את הבעל מחלוקת שלו, אבל כאן בקורח שכבר נשרפו ושוב אינם יכולים לראות את אהרן מרים את המחנות, א"כ לא היה להם צער שאהרן עצמו מרים את המחנות.

יש שמתרץ: למרות שקרח ומקריבי הקטורת כבר נשרפו ולא היה נגרם להם צער, אבל בני משפחותיהם של מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת קימים היו, לכן לא היה יכולים למנות את אהרן.

ב. משום דהמחנות האלה נטמאו במה שהיו ביד המתים בשעת מיתתן כיון שהיה הגוף קיים, ואחז"ל רמב"ם ה' אבל פ"ג ה"ט דכהן גדול שמצא מת מצוה, יטמא כהן הדיוט ואל יטמא כהן גדול, ומזה ראיה לדעת הפוסקים יור"ד ס' שס"ט דכהן מוזהר על חלל חרב דחרב הרי הוא כמת, לכן ציוה לאלעזר ולא לאהרן, כן תירץ הפנים יפות בפרשתן.

ג. אך יותר נראה שלא צוה הש"י לטמאות אלא שירים את המחנות בעוד נפשותם בהם שהיו גוססים ולא מתים מיד, וכן משמעות לשון הכתוב מחנות החטאים האלה בנפשותם, משמע שעדיין נפשותם במ כענין בשר בנפשו דמו לא תאכלו בראשית ט, ד' דהיינו עדיין נפשו בו והזהיר למהר לקחת המחנות בטרם יצא נפשותם, ואפשר דמטעם זה לא ציוה לאהרן שהרי אהרן היה מקטרתו בידו דכתיב ואתה ואהרן איש מחתתו ולא היה יכול למהר כנ"ל שירים המחנות בטרם תצא נפשם, כן תירץ בפנים יפות בפרשתן.

ד. לצד שלא החשיב ה' הדבר שיעשה על ידי אהרן שהוא כהן גדול, לכן ציוה לאלעזר, כן תירץ באור החיים פרק י"ז פסוק ב'.

ה. לכן נצטוו אלעזר, כיון שהוא היה ממונה על המזבחות בעבודת משא בני קהת ומימלא היה בידו כל צרכי מזבח, כן כתב הנצי"ב בעמק דבר בפרשתן.

ו. לכן לא צוה יתברך שיעשה זה אהרן בעצמו פן יחשבו הרואים שהיה עושה זה להוסיף על קלון קורח ועדתו להיותו שונאו אבל צוה למשה שיאמר לאלעזר כיון שהוא בן אהרן והוא הכהן העומד תחתיו ושיהיה כהן גדול במקומו שהוא יעשה זה, כן תירץ אברבנאל במדבר פרק י"ז.

מדוע השומרים במקדש לא היו מטלטלים בשבת נירות לראות אם הכל בסדר הרי זה רק דרבנן?

בפרשתן י"ח ג' **ושמרו משמרתך ומשמרת כל האוהל וגו'**, האם בזמן הזה יש מצות עשה של שמירת המקדש עיין בספר מעדני אשר פרשת קרח שנת תשס"ז, האם קטנים כשירים לשמירת המקדש, עיין בספר מעדני אשר פרשת קרח תשס"ט.

הנה איתא ברמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ח' הלכה י"א בשחר קודם שיעלה עמוד השחר סמוך לו יבוא הממונה של מקדש וידפוק על הכהנים שבבית המוקד והן פותחין לו, נטל את המפתח ופתח את השער הקטן שבין בית המוקד ובין העזרה ונכנס מבית המוקד לעזרה ונכנסו אחריו הכהנים ושתי אבוקות של אור בידם ונחלקו לשתי כתות, כת הולכת למזרח, וכת הולכת למערב והיו בודקין והולכין את כל העזרה עד שיגיעו שתי הכתות למקום בית עושי חביתין, הגיעו אלו ואלו אומרין שלום הכל שלום והעמידו עושי חביתין לעשות חביתין.

ובהלכה י"ב כתב כסדר הזה עושין בכל לילה ולילה חוץ מלילה שבת שאין בידם אור אלא בודקין בנרות הדלוקין שם מערב שבת.

יש לתמוה: מדוע קבע הרמב"ם הלכות אלו, בפרק שבו מדבר מהלכות שמירת המקדש, הרי הלכה זו אינו נוגע לשמירת המקדש, כך הקשה כ"ק מרן האדמו"ר הגה"ק מליובאוויטש זצ"ל שיומא הדלולא שלו חל השבוע.

ומתיר: דכמו ששמירת המקדש להרבה ראשונים היא משום כבוד המקדש, לכן תנא נמי הני הלכות שהוא משום כבוד המקדש לראות שהכל כשורה, עיין מעדני אשר פרשת קרח תשס"ט אריכות גדולה בטעם מצות שמירת המקדש.

יש להקשות: הרי טלטול נירות, לא הוא אלא איסור דרבנן, מדוע אסור לעשותו בשבת במקדש הרי אין שבות במקדש, כך מקשה בכסף משנה שם, וכן בתוספת יו"ט תמיד פרק א' משנה ג', וכן בספר ארעא דרבנן מערכת א'.

איכא כמה תרוצים:

א. שאני הכא דאפשר בנרות הדולקין מאתמול מערב שבת, וכל היכא דאפשר בלי לעבור על איסור לא אמרינן אין שבות במקדש, כך תירץ בכסף משנה שם, וכן בתוספת יו"ט תמיד פרק א' משנה ג'.

אבל במשנה למלך הלכות בית הבחירה פרק ח' הלכה י"ב **תמה על הכסף משנה:** מהא דכתב הרמב"ם ב"ב מהלכות עבודת יום הכיפורים היה כהן גדול זקן או חולה מלבנין עששיות של ברזל באש מבערב ולמחר מטילין אותם במים כדי להפיג צינתן שאין שבות במקדש או מערבין מים חמין במי המקוה עד שתפוג צינתן, ואי כדברי מרן למה היו מלבנין עששיות מבערב ולמחר מטילין אותם במים והיו עוברים על שבות מאחר שאפשר בתיקון אחר דליכא איסור שבות שהוא להחם מים חמין מבערב ולמחר יערבו אותם במי המקוה דליכא איסורא.

יש שמתיר את הקושיא על הכסף משנה: דע"י עששיות נעשה הענין יפה יותר כתיקונו לכן התירוהו, כך תירץ בהגהות עפרא דארעא שם, ועיין שו"ת מנחת יצחק חלק ז סימן מב.

ב. לישא אבוקה של אור בידו יש בו משום הטיית הנר שהוא מבעיר ממש, כמ"ש הר"ב במשנה ג' פ"ק דשבת. דכך לי מטה השעוה או הזפת או חלב שבאבוקה כמו מטה השמן שבנר ולפי שהוא קרוב לשיטה גזרו בו במקדש ג"כ, כך תירץ בתוספת יום טוב מסכת תמיד פרק א' משנה ג'.

אבל בהגהות הרש"ש שם תמה עליו: וז"ל לכאורה קשה דבגמ' שבת מ"ז ע"א לא משכחת הש"ס טעמא לאסור טלטול בנר הדולק בשבת לרבי שמעון אלא משום דנעשה בסיס, ומתיר הרש"ש: דיש לחלק בין לטלטל ובין לשאת, וכן בין

טלטול בלא כוונת הארה להכא שנושאם בכדי להאיר, וכן בין נר יחידי לאבוקה.

וכן תמה הפרי מגדים בספרו ראש יוסף שבת מ"ז ע"א, וכן בספרו אשל אברהם אור"ח סימן רע"ז ס"ק י' **מגמ' הנ"ל**.

ובאליה רבה אור"ח סימן רע"ה כתב דהבית יוסף כתב בשם הגהות אשר"י שבת פ"א ס"ז כ"ז דלא שייך הטייה בנר שעוה, וכן משמע ממה שכתב הטור סימן רע"ז בנר ששכחו על הטבלא דמנער הטבלא והוא נופל ובלבד שיהא נר של שעוה, משמע דלא שייך בנר של שעוה הטייה, אך צ"ע ממ"ש הרמב"ן בספר מלחמות ריש פרק במה מדליקין ה"ב דנר של שעוה צריכות להטייה ולמחטן יותר מנר של שמן, הרי דשייך בהטייה, עיין תוספת שבת סימן ער"ה, וכן בב"ח שם.

ג. ע"פ שיטת הערוך לנר סוכה מ"ג ע"א, ובספר מעדני אשר תשס"ח פרשת תרומה הארכתי בכל השיטות אם במקצה אמרינן אין שבות במקדש ואם נאסר משום גזירה דבמקצה לא אמרינן אין שבות במקדש דלאו משום גזירה אסור, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

כהנים ששומרים בבית המקדש ביותר מקומות שהם חייבים

האם יש להם איסור בל תוסיף?

בפרשתן י"ח ג' **ושמרו משמרתך ומשמרת כל האוהל וגו'.**

הנה איתא במשנה תמיד פרק א' בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש בבית אבטינס בבית הניצוץ ובבית המוקד.

יש לחקור אם השומרים רוצים לשמור בעוד מקומות האם יש להם איסור משום בל תוסיף או דילמא ליכא בזה איסור בל תוסיף.

יש להקשות: מדוע צריך לכתוב המנין כיון שכתוב את המקומות אנו יודעים שזה שלש מקומות, כך מקשה בהר צבי על התורה בפרשת במדבר בשם הגר"מ ראזין זצ"ל.

ותירץ: דרק שלשה מקומות טעונים שמירה ואם מוסיף עוד מקומות לשמירה יש בזה בל תוסיף.

אבל בהר צבי תמה עליו: דאין בזה משום בל תוסיף, והא דכתיב שלש פעמים משמרת יש לומר דקפיד קרא שלא יפחתו היינו דיש שיעור למטה משלשה מקומות, אבל למעלה אין לה שיעור, וכי סלקא דעתך בהא דילפינן שלש סעודות לשבת, דיש חשש בל תוסיף אם ירבה בסעודות ביום השבת, אך יש לומר דסעודת שבת לאו דאורייתא, ומדאורייתא אין שיעור כלל לסעודת שבת.

וכותב כמה סברות מדוע אין כאן חשש בל תוסיף

א. ע"פ מה שכתבו תוספות ראש השנה כ"ח ע"מ ד"ה ומנא תימרא דאע"ג דאמרינן בגמ' סוכה ו' ע"ב לגבי מחיצות סוכה שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, אם עשה ד' מחיצות אינו עובר בבל תוסיף, דכל שכן כשעושה ד' מחיצות טפי עדיף דהוי תשבו כעין תדורו, א"כ בנידון דידן שייך נמי סברא הנ"ל, כיון דכל עיקר חיוב שמירה הוא משום כבוד המקדש ומוראו, א"כ כל שהוא מרבה בשמירה טפי עדיף ולא שייך בל תוסיף שהרי הוא מוסיף בכבוד המקדש.

ב. ע"פ מה דכתבו התוס' ראש השנה ט"ז ע"ב דאין שייך בל תוסיף בעשיית מצוה אחת שתי פעמים, וכן בנידון דידן אין זה עושה רק מצה אחת, דהתורה לא קבעה ג' מקומות אלו דווקא אלא סתם, דחייב שמירה בשלשה מקומות, וכשהוא מרבה במקומות שמירה אין זה אלא שכופל אותה מצוה גופה.

ג. בל תוסיף בתרי גברא לא שייך, דכל אחד אינו מוסיף כלל ורק שרבים עושים מצוה זו.

מכתבים למערכת

האם בכל מצות עשה אין עונש על זה רק בעידן ריתחא

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם בכל מצות עשה שאינו מקימה אינו נענש רק בעידן ריתחא או דילמא רק בציצית.

הרב מאיר אליהו אדלר שליט"א אנטוורפן

יש להעיר אף יתכן לומר שהמבטל מצות עשה אינו נענש רק בעידן ריתחא, פוק חוי מה אומרת הגמ' והובא בפוסקים בעונש המבטל מצות עשה התפילין ומוזה אף שאינם אלא עשה.

איך היה משה רבינו כשר לשיר במקדש הא היה יותר מבן חמושים ופסול לשיר במקדש

מה שהקשטם בשם אחרונים לשיטת הרמב"ן דלויים נפסלים בשנים היינו מבן חמושים שנה, א"כ איך אמרין בגמ' ערכין י"א ע"א מנין לעיקר שירה מן התורה מהא דכתב משה דיבר והאלהים יענו בקול ופירש רש"י ז"ל שהיה מצוהו לשרור מפני שלוי היה, וקשה הרי משה רבינו היה בן פ' שנה כשהוציא את ישראל ממצרים, וא"כ איך אמרין שצוהו לשרור מפני שלוי היה, ותרצתם בחמשה אופנים, ובאחד מן האופנים תרצתם דהרמב"ן יסבור בקולו של משה כמו שכתב בשיטה מקובצת דהיינו שאמר לאחרים לשיר ולא כמו שפירש רש"י.

הרב ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים

נראה להביא ראיה לדבר דהנה הרמב"ן שמות פרק ד' פסוק י' כתב כיון שמשא לא התפלל שיסור ממנו כבודת פיו, לא רצה הקב"ה לרפאותו, אבל אמר לו אנכי אהיה עם פיך והורתין אשר תתיר, ולכן כיון שנשאר כבוד פה לא שר רק ציוה לאחרים

מדוע יש מקומות שנהגים לומר תודה לכהנים

וכי צריכים להודות להם שקיימו מצוה המוטלת עליהם

מה שהקשטם על המנהג הנפוץ בארץ ישראל ובהרבה ארצות שבתפוצות, שכשהכהנים יורדים מן הדוכן, אחרי שסיימו את ברכת כהנים, מודה להם הציבור על ברכתם ב"ישר כח" והקשו האחרונים וכי צריך להודות לכהנים על שקיימו מצוה נשגבה שבתורה, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון רבי דוב זופניק שליט"א ר"מ בירושלים

נראה לציון ראיה נפלאה מה שכתב אבי הגאון רבי דוד הכהן זופניק ז"ל מהא דכתב בפרשת כי תצא השב תשיב לו את העבות וברכך ולך תהיה צדקה פירש רש"י וברכך ואם אינו מברכך מ"מ ולך תהיה צדקה ובפסוק ט"ו בענין שכר שכיר יוס פירש רש"י והיה כך חטא מ"מ אלא שממהרין להיפרע ע"י הקורא וביתר ביאור בפרשת ראה ט"ו ט"ו בענין שמיטה והיה כך חטא מכל מקום אפילו לא יקרא א"כ למה נאמר וקרא עליך ממחר אני ליפרע יותר ממי שאינו קורא וצריך לבאר למה לא הקשה רש"י אצל השבת כסות לילה אם מ"מ למה נאמר וברכך, אבל פשוט שלרש"י לא קשה א"כ אלא אחר שדרשו חז"ל ט"ו ט"ו וקרא עליך יכול מצוה תלמוד לומר לא יקרא, אבל אצל השבת העבות ה"ו וברכך" הוא חוב על הלוי לברך את המלוה בעד החסד שנעשו לו, ומצאתי בספרי ש מפורש וברכך מצוה והנה באן אסור למלוה לשכב ועובטו כידו והוא מצוה להשיב את עבטו, מ"מ מצוה על הלוי לברך אותו, ורואים מכאן אם מקבל טובה מאדם אע"פ שהוא חייב נעשה לו טובה וצריך לברך, א"כ ה"ה בברכת כהנים.

האם מותר להלביש את הטלית קטן על גופו ממש

מה שכתבתם בשם שו"ת שיש יצחק סימן ח' שאסור להניח את הטלית קטן על גופו ממש, משום שחוקי משה שנתנו על גוף ערום אית ביה זילותא, עוד אית ביה זלוול כשלוש על הגוף ממש, דהרי באותו טלית קטן יכנס כל זיעת הגוף.

הרה"ג אברהם יהודה ווינפנפלד שליט"א ר"מ בשיבת תפארת חיים מו"ס תפארת חיים

יש לציון דבספר הליכות שלמה הלכות ציצית פרק ג' ס"ק י"א פסק שמותר ללבוש טלית קטן על גבי בשרו ולא חשיב כיווי מצוה שהרי לובשו כדרך שלבוש שאר בגדים.

האם בזמננו יש חיוב להלביש בגד עם ד' כנפות כדי שיתחייב בציצית

מה שדנתם האם יש חיוב להלביש בגד עם ארבע כנפות כדי להתחייב בציצית, והארכתם בשיטות הפוסקים.

הרב שמעון פינגבוים שליט"א אשדוד כולל נור

יש לציון דשו"ת באר שבע סימן נ"ב כתב מה שאנו נוהגין להתעטף בציצית אינו מצד החיוב כלל אפילו מדרבנן אלא כדי להרבות במוצות שאנו יכולין לקיים כדאמרין בגמ' סוטה י"ד עמוד א' לגבי משה רבינו שתאב ליכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נעשו ישראל ואין מתקיימן אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי.

אבא שמלביש את הבן שלו בפורים בתחפושת עם טלית האם צריך הבן לברך על זה מה שחקרתם באבא שמחפש את הבן שלו בטלית גדול האם צריך הבן לברך על זה או דילמא כיון שאינו לובשו לשם מלבוש אלא לשם תחפושת ליכא חיוב ציצית ואינו מברך, ופסקתם שאינו צריך לברך, וכתבתם טעם כיון שאינו לובשו לשם מלבוש.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א רומ"צ מחזיקי הדת

נראה לומר עוד טעם דאינו מברך, ע"פ מה דקמ"ל אורח סימן י"ד ס"ק ג' השואל מחבירו שבת עם ציצית מברך עליה מיד, והטעם ע"פ ב"ש"ו בשם הרא"ש דאדעתא דהכי השאל לוי שיברך עליה, אבל הכא שהיא נמי טלית שאולה, אבל לא נתן האב הטלית במתנה לבנו כדי שיוכל לברך, דכאן נתנו לו שיתחפש עם זה ולא כדי שיברך לכן אינו מברך.

האם מותר לקשור חוטי ציצית בבית הכסא

מה שדנתם האם מותר לקשור חוטי הציצית בבית הכסא, או דילמא אסור כמו שאסור לקיים שאר מצוות בבית הכסא, וכתבתם דיש סברא להתיר כיון שקשירת הציצית אינו מגוף המצוה.

הרה"ג רבי שלמה דוד קליין שליט"א לונדון מו"ל גליון תפלא לחופי בתשובה

נראה לציון כמה פוסקים שכתבו להדיא שאין אסור לקשור הציצית בבית הכסא, יש שכתבו שבת הלוי חלק י' סימן ט"ז את ב' כתב מעיקרא דדינא אין אסור כיון שאין דיבור ולא מחשבה לאיזה דבר שבקדושה, אבל כדי ליהדר וכן אני נוהג, וכן בספר חשוך חמד על מסכת שבת ע"מ תקל"ד כותב דקשירת חוטי ציצית אינה אלא הכשר מצוה, אבל לא כונה לקיום מצוה, ולכן הדבר מותר, וכן הורה גיסי הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א.

הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א בית שמש רומ"צ גור מו"ס שערי הברכה

נראה להעיר דלשיטת הפוסקים שאסור לקשור ציצית בבית הכסא, א"כ אדם הרואה בימות החול שקשרי טליתו מתרופפים, אסור נמי להדקו בבית הכסא, דהויא נמי כמו קשירה.

מדוע התפלל משה רק על יהושע שיעצל מעצת מרגלים ולא על כלב

מה שהקשטם על הא דאיתא בגמ' סוטה ל"ד ע"ב שלכן נקרא יהושע משום שמשא רבינו התפלל עליו, יה יושעך מעצת מרגלים, דיש להקשו. מדוע התפלל משה רק על יהושע שיעצל מעצת מרגלים, מדוע לא התפלל גם על כלב, ותרצתם בחמשה אופנים.

הרב אברהם אביש לאנדא שליט"א ירושלים כולל פרשבורג

הרב משה שוחט שליט"א ירושלים

הרב אברהם ישעיה אדלר שליט"א בני ברק

יש לציון דחפץ חיים בספרו שמירת הלשון חלק ב' פרק י"ט בהג"ה תירץ כעין החיד"א שהבאתם שלא התפלל שלא יאזיק רותני ליהושע, אלא שלא יהרגו אותו כיון שהוא יצא חוצץ נגדם, משא"כ על שאר המרגלים ידע שהם ידברו אחד בפנה ואחד בלב.

הרב יהודה שטלר שליט"א כולל ישיבת מיר ירושלים

נראה לציון מה ששמעתי לתרץ, דכלב היה נשוי למרים שכבר לקחה בצרעת ודאי שלא יבא לידי לשון הרע מאחר שידע מה שקרה לאשתו ותוכחת מרים ודאי נכנס אל לבו.

הרב יו"ט רמ"צ קליין שליט"א אשדוד כולל בעלזא

יש לציון עוד תרוץ שכתב בשם משמואל ותמצית דבריו דבלקוטי תורה מהארו"ל כתב שנתעברו בהם נשמות שבשמים ובכלב נתעברה נשמת יהודה, והנה אמרו בגמ' סוטה י' ע"ב יהודה שקידוש השם בפרתסיה זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה, ועל כן יש לומר דמחמת קידוש השם בפרתסיה זכה נמי שהיא מאיר בו ש זה הוא התגלות בלתי מצומצם והסתר כמו שהוא קידוש שם שמים, על כן לא התפלל עליו משה, כיון שידע שנתעברה בו נשמת יהודה שוב לא היה חושש מטעות וחשכת עצת מרגלים.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
לניוירום בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

עבידנא יומא טבא לרבנן

בברכת התורה נברך את פני ידידינו החשוב, העושה לילות כימים להגות דבריו תורה ובמעשי צדקה וחסד ה"ה הרב המופלא ומופלא בתורה עושה אורה ביראה סהורה מוה"ר מרדכי יצחק אגסי שליט"א

שזיכה את הרבים במעשה ידי אומן ספר הנפלא "בדרך המלך" שבו יתבאר כל הדינים הנצרכים לעוברי דרכים מצאתם מביית עד שיגיעו למקום היעד, ודורשי רשימות כבר אמרו "ויהי בנסוע הארון" הוא ספר לעצמו. המקום יהי' בעזרו לאסוקי שמעתא אליבא דהילכתא. להמשיך בעבודתו וקדושה מתוך אושר ועושר נחת והרחבת הדין, להו"ל חיבורים נוספים כשאיפתו הטהורה להגדיל תורה ולהאדירה עד ביאת ינון בב"א.

כרכר גביון המוסכס מחנך האב
מנחם טייטלבוים, פולין יפה, kels קליין

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד

הרה"ג מרדכי שפירא שליט"א קרית צאנז נתניה
לדגל שמחת נשואי בנו הבה"ח מורנו שלום אליהו נ"י
עב"ג בת הרב שלום זושא פעלדמאן שליט"א לונדון
בן הנגיד הנכבד הרב משה חיים פעלדמאן שליט"א לונדון
וחתן הנגיד הנכבד הרב ישכר בעריש וייס שליט"א מנצ'סטר
וברכה מיוחדת לסבים הרה"ג שמואל אריה שפירא שליט"א
ר"מ מקרית צאנז נתניה
והרה"ג יצחק אזיק לוי שליט"א ר"מ בבוקולין
יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות ויכו לרוות נחת מכל יוצ"ח
ויצליח בכל אשר יפנה